

۱۱

کارگردان اسپانیایی به زبان انگلیسی فیلم می‌سازد

پروژه‌های پسا اسکاری آلمادوار

گفت و گو با سید اقبال واحدی درباره همگرایی مردم در روز ۲۲ بهمن

خارجی‌ها شگفت‌زده باقی خواهند ماند

۱۲

فرهنگ

چهارشنبه ۲۳ بهمن ۱۳۹۸ :: شماره ۵۵۹۸

از دست جشنواره بخندیم یا بگیریم؟

نگاهی به فیلم هایی که در روزهای هفتم، نهم و دهم جشنواره فیلم فجر در سینمای رسانه به نمایش درآمدند

۱۰

جشنواره

«خورشید»

حال همه را عوض کرد

✎ هر چند اصولاً طلوع خورشید، برنامه و زمان بندی خاص خودش را در هر نقطه از جهان دارد، اما گاهی هم پیش می‌آید که کمی دیر طلوع کند، نمونه اش همین «خورشید» مجید مجیدی که هر چند دیر به جشنواره رسید، اما بالاخره رسید و حال جشنواره را هم بهتر کرد. هم فضای فیلم توانست اغلب مخاطبانش را راضی کند و هم نشست فیلم که با حضور کارگردان و بازیگران در سالن سینمای رسانه برگزار شد فضایی گرم و صمیمی داشت. از حرف‌های همدلانه مجیدی و نصیریان تا اشک‌هایی که حاضران پس از شنیدن حرف‌های کودکان کار ریختند، همگی توانستند خاطره خوشی را از اکران و نشست رسانه‌ای آخرین فیلم اکران شده بخش مسابقه در جشنواره سی و هشتم فجر رقم بزنند.

تازه‌ترین ساخته مجیدی در آخرین روز جشنواره فیلم فجر یعنی عصر روز دوشنبه در سالن رسانه‌ها اکران شد و مجیدی و علی نصیریان به حواشی و اتفاقات بسیاری که طی ایام برگزاری، گریبان جشنواره را گرفته بود با بیانی منطقی پرداختند و تلاش کردند این نکته مهم را بیان کنند که مهم‌تر از هر حرف و حاشیه‌ای گرم داشتن فضای جشنواره است.

مجیدی ابتدای این نشست به تلخی‌هایی که طی چند ماه گذشته با آنها روبه رو بودیم، پرداخت و از کنار این حوادث مهم این مدت بی تفاوت نگذشت. او پس از ادای دین به شهدای انقلاب بیان کرد: در ماه گذشته شاهد حوادث تلخی بودیم مثل شهادت سردار سلیمانی و سقوط هواپیمای که دل همه ما را به درد آورد و به روح پاک آن عزیزان درود می‌فرستیم. ضمن این‌که با اتفاق‌های تلخ دیگری از جمله سیل در برخی نقاط کشور هم روبه‌رو بودیم. به عنوان یک فیلمساز که همیشه دغدغه‌های اجتماعی‌ام را بیان کرده‌ام، امیدوارم مسؤولان قدر این مردم شریف را بدانند و سال آینده برای همه سال خوبی باشد.

او همچنین درباره دیر رسیدن فیلم به جشنواره گفت: هر چند فیلم کمی دیر رسید، اما به هر حال مهم این بود که تنور جشنواره را داغ نگه داریم و در این رویداد ملی حاضر شویم. علی نصیریان هم در این نشست درباره حضور نداشتن فیلم داریوش مهرجویی و تحریم جشنواره از سوی مسعود کیمیایی گفت: آقای مهرجویی قبلاً گفته بود فیلمش را به جشنواره نمی‌فرستد و بحث تحریم از سوی ایشان مطرح نبود. آقای کیمیایی هم بعد از فرستادن فیلمش چنین تصمیمی گرفت. بنده معتقدم باید این آزادی را برای هر کسی قائل شد که بخواهد بیاید یا نیاید. من احترام قائلم برای آقای کیمیایی و مهرجویی و همین‌طور آقای مجیدی که فیلمش را به جشنواره فرستاد. پس از صحبت‌های همدلانه مجیدی و نصیریان، روح... زمانی، سید محمدمهدی موسوی‌فر (کودک کار) و مانی غفوری، شمیلا و ابوالفضل شیراز (کودکان کار) که بازیگر فیلم بوده و در سالن حضور داشتند، تجربه‌های دشوارشان از کار کردن در سن کودکی را با بغض و اشک بیان کرده و لحظات تأثیر برانگیزی را برای حاضران رقم زدند. ✎

فیلم سینمایی «اشک» به کارگردانی یونی جون هو جایزه اسکار را در کرد

۱۱

آسیا

همه آنچه می‌خواهید درباره اسکار ۲۰۲۰ بدانید
اما شاید رسانه‌های جهان نخواهند
شمارا در جریانشان بگذارند

✎ محمدعلی طالبی را بیشتر با ساخت فیلم در گونه کودک و نوجوان می‌شناسیم. در میان آثار او دو فیلم ویلونیسست و دیوار به دیوار به موضوع کودکان کار پرداخته‌اند. در فیلم دیوار او روایتگر زندگی دو نوجوان به نام‌های ستاره و شهاب است. پدرا این دو با موتور حرکات آکروباتیک انجام می‌داده و در حادثه‌ای کشته شده، حالا آنها برای این‌که بتوانند نان‌آور خانه شوند تلاش می‌کنند جای پدر را بگیرند و به جای او کار کنند. فیلم در زمان ساخت خود مورد توجه قرار گرفت. او سال ۹۵ هم دوباره سرراغ موضوع کودکان کار رفت. او در فیلم به زندگی پسر نوجوانی به نام کیانوش می‌پردازد؛ نوازنده‌ای دوره گرد که در خیابان‌های شلوغ شهر تهران ویلون می‌زند تا به خانواده‌اش که در شهرستان زندگی می‌کنند، کمک کند.

✎ هنوز هم خیلی‌ها فیلم دوندۀ ساخته امیر نادری را با نام امیرو می‌شناسند؛ شخصیت اصلی فیلم که نوجوانی بود تنها و رویایش سفر به آن سوی خلیج فارس بود. او بطری‌های خالی، قوطی و چیزهایی از این دست را از میان زباله‌ها جمع می‌کرد و می‌فروخت، همچنین با واکس زدن کفش خارجی‌های مقیم آبادان روزگار می‌گذراند. او به تدریج درمی‌یابد راه آگاهی آموختن است، به این منظور به کلاس شبانه می‌رود و در فراگرفتن حروف الفبا تلاش می‌کند. فیلم تولید سال ۱۳۶۳ است و می‌توان گفت از نخستین فیلم‌های بعد از پیروزی انقلاب است که به کودکان کار پرداخته است. نسخه ترمیم شده دوندۀ امسال در جشنواره جهانی فجر هم اکران شد. البته فیلم نادری در زمان تولید و اکران اولیه خود هم با واکنش‌های مثبت بسیاری روبه‌رو شد و بسیاری از منتقدان آن را اولین فیلم ایرانی می‌دانند که پس از پیروزی انقلاب اسلامی توانست توجه جهان را به سینمای ایران جلب کند.

✎ جالب است بدانید فیلمنامه تجربه، ساخته کیارستمی که به موضوع کودکان کار می‌پردازد را هم امیر نادری نوشته است. فیلم سال ۱۳۵۱ ساخته شده و داستان زندگی ممد است. او نوجوان یتیمی است که پیک یک استودیو عکاسی است و شب‌ها هم همان‌جا می‌خوابد. ممد عاشق دختری از یک طبقه اجتماعی می‌شود و همین اتفاق هم حوادث فیلم را رقم می‌زند. تنهایی ممد در فیلم مخاطب را تحت تأثیر قرار می‌دهد و معضلات و آسیب‌های اجتماع برای کودکان کار را هم به خوبی به تصویر می‌کشد.

✎ محمد کارت، امسال هم با شнай پروانه حضور موفق در جشنواره داشت و رکورد دار نامزدی دریافت سیمرغ هم شد. او سال گذشته بچه خور را به فیلم فجر آورد و برای این فیلم کوتاه هم برنده بهترین فیلم کوتاه جشنواره شد. داستان فیلم درباره عشقی کودکانه است و کارگردان در آن تأکید می‌کند هیچ‌کس عشق‌های کودکان را جدی نمی‌گیرد، اما هیچ چیز زیباتر و قدرتمندتر از عشقی کودکانه نیست. بچه خور به زندگی پسر نوجوانی می‌پردازد که در خیابان‌های تهران دستفروشی می‌کند و گاهی هم سری به قمارخانه‌ای می‌زند که بین او و دختر کوچک آبدارچی، نگاه‌های معصوم و کودکانه‌ای رد و بدل می‌شود. ✎

«خورشید» تازه‌ترین ساخته مجید مجیدی به کودکان کار پرداخته است، به این مناسبت

سراغ مهم‌ترین فیلم‌های ایرانی رفته‌ایم که سوژه‌شان این قربانیان کوچک فقر بوده است

همه بچه‌های آسمان

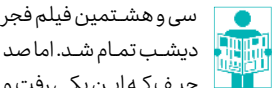
✎ از خیابان‌ها که عبور کنی آنها را می‌بینی. عکس‌های مختلفی را که از نقاط مختلف شهر منتشر می‌شود، نگاه کنی، باز هم می‌بینی هستند. از گل‌فروشی سر چهارراه‌ها و پاک کردن شیشه اتومبیل‌ها گرفته تا کوره‌های آجرپزی و جمع کردن زباله‌های بازیافتی، همه جا ردی از آنها هست؛ همان‌ها که تحت عنوان یک معضل اجتماعی شناخته می‌شوند و درست در سن و سالی که باید مثل بچه‌های دیگر پشت نیمکت مدرسه نشسته باشند و درس بخوانند در حال کار هستند. با همان قد و قامت کودکانه و دست‌های کوچک یا شده‌اند نان‌آور خانه یا تحت استثمار گروه و دسته‌ای مشغول کارزند. این معضلات اجتماعی که حالا در گوشه و کنار شهر حضور پررنگ و پذیرفته شده‌ای هم دارند، بیش از هر چیز باید گفت قربانیان کوچک فقرند. آنها طی سال‌های گذشته روی پرده سینما هم حضور داشته‌اند، هر چند نمی‌توان گفت حضوری پررنگ و تأثیرگذار، اما نمی‌توان از این موضوع هم گذشت که کارگردان‌های بسیاری سراغ این موضوع رفته و کودکان کار را محور اصلی ساخت آثار خود قرار داده‌اند؛ معضلی بزرگ که سهم کوچکی از تولیدات سینمای ایران را به خود اختصاص داده، اما توانسته تأثیرگذار باشد و توجه جامعه را به سمت این بچه‌ها و درد‌هایشان جلب کند.

زینب مرتضایی فرد

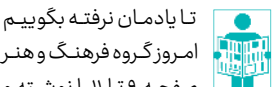
ادبیات و هنر

✎ مجید مجیدی کارگردان سینمای کودک و نوجوان نیست، اما کودکان در اغلب ساخته‌های او نقش مهم و تأثیرگذاری داشته‌اند. از بچه‌های آسمان گرفته تا رنگ خدا می‌توان رد شخصیت‌های کودک را دید که در خط داستان و روند حوادث تا چه اندازه تأثیرگذارند و به نقش‌های اول فیلم بدل می‌شوند. نگاه این کارگردان به کودکان به همین جا ختم نشده و معضلات و زخم‌های زندگی کودکان کار هم در آثارش دیده می‌شود. اولین اثر سینمایی او بدوک در سال ۱۳۷۰ ساخته شد. او ابتدای دهه ۷۰ سراغ معضلات کودکان کار رفته و تضادهای مهمی را در جامعه به نمایش گذاشته بود؛ هر چند آن زمان به سیاه‌نمایی محکوم شد و ساخت این فیلم برایش تبعاتی داشت، اما اواخر همین دهه یعنی در سال ۱۳۷۹ هم باران را ساخت، فیلمی که هر چند می‌توان موضوع اصلی آن را عشق دانست اما شخصیت اصلی اش دختر نوجوان افغانستانی است که بعد از مجروح شدن پدرش که یک کارگر ساختمانی است خود را پسر جا می‌زند و به جای پدرش مشغول کار می‌شود. مجیدی امسال هم با خورشید، سراغ کودکان کار رفته و آنها را چه ایرانی و چه افغانستانی در کنار هم نشانده و اثری درخشان و تأثیرگذار خلق کرده است. این فیلم تحسین اغلب منتقدان و مخاطبان را هم با خود داشته و بسیاری آن را بازگشت مجیدی به دوران اوج فیلمسازی اش دانسته‌اند. دو فیلم اول مجیدی با موضوع کودکان کار درخشش جهانی هم داشته و جوایز بسیاری را از آن خود کرده‌اند، اتفاقی که می‌توان تصور کرد برای خورشید هم رخ دهد.

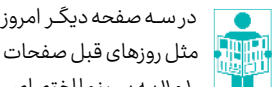

سی و هشتمین فیلم فجر دیشب تمام شد. اما صد حیف که این یکی رفت و صد شکر که دیگری از راه می‌رسد. بله، از همین امشب جشنواره موسیقی فجر کار خودش را آغاز می‌کند، آن هم با اجرای خوبی از ارکستر سمفونیک صدا و سیما. اجرایی که توصیه می‌کنیم از دستش ندهید، نوازنده‌ها و رهبر ارکستر سنگ تمامی گذاشته‌اند که نگوییم برایتان!

ما چون در جلسات تمرین حضور داشتیم می‌دانیم امشب قرار است چه اجرای خوب و به‌یاد ماندنی‌ای روی صحنه تالار وحدت برود. حالا قول می‌دهیم روزهای آینده را به موسیقی فجر هم بپردازیم و برایتان بگوییم در این ایام چه خبر بوده، چه اتفاقاتی رخ داده و چه اتفاقات و اجرایی پیش روی جشنواره خواهد بود.

تا یادمان نرفته بگوییم امروز گروه فرهنگ و هنر صفحه ۹ تا ۱۱ را نوشته و صفحه ۱۲ را برداشته و برده‌ایم صفحه ۲۰ تا بتوانیم اتفاقات آیین پایانی فیلم فجر را برایتان بنویسیم. یعنی همه رفتند خانه و ما ماندیم پای تلویزیون. سازان قنبری هم حاضر در سالن اختصاصیه. از شما چه پنهان حسابی هم خسته بودیم، اما خوشحال و پرازیزی. مگر چند رویداد سینمایی به این خفنی و باحالی در سراسر سال داریم؟ اصلاً عادی است که تا پرواز آخرین سیمرغ روی شانه صاحبش منتظر بنشینیم و گزارش‌های برایتان بنویسیم جذاب و خواندنی.

در سه صفحه دیگر امروز مثل روزهای قبل صفحات ۱۰ و ۱۱ به سینما اختصاص دارد. علی‌رستگار که هر روز برایتان درباره فیلم‌های اکران شده در جشنواره می‌نوشت و زرشک و تمشک به دوستان سینماگر و بازیگر تقدیم می‌کرد، امروز پرونده میوه‌هایش را با نوشتن از فیلم‌های اکران شده در چند روز پایانی جشنواره می‌بندد.

در کنارش صابر خان محمدی تازه از لاهیجان برگشته و البته سوغات نیاروده هم برایتان از خفن‌های جایزه اسکار امسال نوشته است. نه فقط نوشته که عکس‌های خوب و نکات جالبی هم از دل این رویداد بیرون کشیده و تحلیل کرده است. برای نظم بیشتر بگویم استاد علی در صفحه ۱۰ حضور دارد و صابر خان صفحه ۱۱ در تیرول خود گرفته و چه کرده!

در صفحه ۹ هم زینب مرتضایی فرد رفته سراغ فیلم‌هایی که به موضوع کودکان کار پرداخته‌اند. چرا؟ خب همه چیز را همین جا بگویم که چیزی نمی‌ماند برای خواندن. خودتان می‌توانید گزارش را بخوانید و ببینید چرا همکارمان رفته سراغ این موضوع. در همین حد برایتان بگویم که کلی نام آشنا و فیلم خوب در گزارش همکارمان انتظارتان را می‌کشد تا درباره‌شان بخوانید و شاید هم دلتان بخواهد بعضی از آنها را دوباره تماشا کنید.